

Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: **Veronika Lejcarová**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita PF**

Ateliér arteterapie

Aprobace: **Arteterapie**

Datum odevzdání posudku: **22. května 2006**

Recenzent bakalářské práce:

PaedDr. Evžen Perout

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Téma: Výtvarný projev dětí a mládeže z problémových rodin

Autorka ve své práci vychází z myšlenky, že děti z problémových rodin malují jinak, než děti žijící ve standardních rodinných podmínkách. Myšlenka není nová, na základě zkušeností s dětským výtvarným projevem jsou založeny výkonové, vývojové i projektivní testy. Všechny tři podoby testů se snaží zachytit rizikové momenty, pojmenovat a je a v další terapeutické práci odborně ošetřit. Arteterapeutické práci jsou logicky nejbližší projektivní postupy, z nich vychází i sceeningová příručka, byť s kvantitativním hodnotícím manuálem (Peterson, Hardin), kterou autorka jako zdroj poznatků rovněž zmiňuje. V teoretické části práce oceňuji schopnost zobecnit a přehledně popsat výtvarného znakování v tvorbě zneužívaných a týraných dětí. Prvky agresivity a deprivace symbolika se v produkci objevuje jako důsledek a je do jisté míry výrazem obranných mechanismů, díky nimž se dítě může s problémem vyrovnávat. Výhodou arteterapie je nejen možnost výtvarnou patologii na základě srovnávání a zkušenosti terapeuta rozpoznat, ale rovněž s ní v rovině metodické a interpretační dlouhodobě pracovat. Artefakt je metaforou poruchových vztahových vzorců, zobrazuje zažitá trauma a zároveň lze v něm najít a odhadnout potenciál klientových možností, které určují tempo a směr terapeutické intervence.

Jako teoretický rámec pro svou praktickou činnost ve středisku výchovné péče autorka volí rodinný model. V kontextu rodinných vztahů, a to i narušených, se rodí vzorce a strategie, které dítě později používá ve vztazích k dalším lidem a okolnímu světu vůbec. Je známo, že odmítavé a nepodnětné rodinné prostředí v dítěti vyvolá nedůvěřivý a odmítavý postoj, zpravidla spojený s nepřijetím či odmítáním sebe samého. Pokud do děje vstoupí ještě hrubší, vysloveně poškozující či patologické jednání ze strany dospělých vůči dítěti, vzniká traumatizující zážitek, s nímž se týraný nebo zneužívaný jedinec vyrovnává celoživotně, a to zpravidla i za nezbytné pomoci odborníků, terapeutů.

V praktické části autorka kazuisticky zachycuje průběh práce s klientkou, která byla zneužívána nevlastním otcem, v důsledku traumat a neuspokojivých rodinných vztahů volí rizikové formy chování, které odráží destruktivní přístup k okolí i k její osobě. Terapeutka se snaží tento plošně negující a negativistický postoj neutralizovat a snaží se klientku motivovat pro výtvarnou činnost. V úvodu terapie volí abreaktivní postupy, ale s finálním kultivujícím

výstupem. Klientka se tak učí tvořivějšímu přístupu, který směřuje k cíli v podobě nejdříve alespoň dokončeného, později i esteticky hodnotitelného artefaktu. K SZK: o tomto posunu v kvalitě pohovořit, pokusit se najít stylový kontext tvorby autorky.

Její obrázky jsou poměrně výrazně armované, silná linka je metaforou jakého problému a jak s ní metodicky nakládat? Jednou cestou je použití vody, další způsob...? Toto doložit na produkci. Z „černého“ období, kdy klientka volila uhlí, není třeba spěchat, má svůj význam a proč? Trochu postrádám imaginární autoportrét tvořený uhlovou rezervou, který je doporučován v teoretické části. Pro klientku, která má problém se sebepřijetím, je toto téma nosné, a to jak v rovině idealizované vlastní podoby, tak v případě možného pozdějšího korektivu tohoto sebepojetí.

V interpretační části autorka vychází z psychoanalytického přístupu, možná mohla být tato volba podchycena i v teoretické části kapitolou o psychoanalytických či neopsychoanalytických teoriích a terapeutických postupech při práci se zneužívanými a týranými dětmi. Toto zmínit alespoň rámcově u SZK. Interpretace by byly zařaditelné do teoretického kontextu příslušné terapeutické školy a možná působily méně dojmem bezbřehosti, kdy jakoby samotné autorce není jasné, který interpretační moment bude dále zpracovávat. Někdy je interpretace spíše výčtem různých postřehů, byť inspirativních, které nejsou dále zpracovávány a z neznámého důvodu ztrácí na důležitosti pro další terapeutickou práci. Překvapivě a neodborně v interpretační části působí konstatování typu „..Medusa může symbolicky demonstrovat touhu zničit chlapy..“, ...vypjatá sugestibilita je typickým znakem hysterik...“

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: **výborně minus**

PaedDr. Evžen Perout v. r.

podpis recenzenta bakalářské práce

V Českých Budějovicích dne: **22. května 2006**

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------